

OSNOVNA ŠOLA GORICA
GORIŠKA CESTA 48, 3320 VELENJE

MLADI RAZISKOVALCI ZA RAZVOJ ŠALEŠKE DOLINE

RAZISKOVALNA NALOGA

**KAKO BARVNA ZASNOVA PROSTORA VPLIVA NA
ČLOVEKOVO POČUTJE**

Tematsko področje: ARHITEKTURA IN PSIHOLOGIJA

Avtorica:

Ema Kač, 8. razred

Mentorica:

Lea Žižek, mag. arh.

Velenje, 2017

Raziskovalna naloga je bila opravljena na Osnovni šoli Gorica Velenje.

Mentorica: Lea Žižek, mag. arh.

Datum predstavitve:

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA

ŠD OŠ Gorica, šolsko leto 2016/2017

KG barvna zasnova / prostor / počutje / barve / odtenki barv / vzorci

AV KAČ, Ema

SA ŽIŽEK, Lea

KZ 3320 Velenje, SLO, Goriška cesta 48

ZA OŠ Gorica Velenje

LI 2017

IN **KAKO BARVNA ZASNOVA PROSTORA VPLIVA NA ČLOVEKOVO POČUTJE**

TD Raziskovalna naloga

OP VI, 30 str., 13 sl., 9 graf., 1 pril., 14 vir.

IJ SL

JI sl / en

AI Barve imajo v našem življenju zelo pomembno vlogo, saj neposredno vplivajo na naše počutje. Lahko nas pomirjajo ali pa vznemirjajo. Na nas lahko delujejo spodbujevalno, nas motivirajo za delo, pospešujejo metabolizem ali pa nas mentalno čustveno zavirajo. Zelo pomembno je, katero barvo izberemo za posamezni prostor svojega doma. Prostor nam mora predstavljati varnost, domačnost, prijetnost in toplino. Raziskala sem, v kako obarvanih prostorih ljudje najraje bivajo, katere barve jih sproščajo in katere ne. Zanimalo me je, kakšen vpliv ima posamezna barva na nas, katera barva je priporočljiva za posamezni prostor ter kako lahko prostor z barvami popestrimo. Podatke sem izbrala večinoma iz knjig ter opravila anketo z različnimi starostnimi skupinami. Ugotovila sem, da ima večina ljudi doma stene obarvane v belo ali pa izberejo umirjene pastelne barve. Ko se odločamo za kombiniranje barv v svojem domu, ne smemo pozabiti, katere barve najbolje izražajo naš značaj, kakšen slog nam je všeč in kakšne preference še imamo, saj bomo v okolju, ki smo si ga ustvarili, tudi živeli.

KEY WORDS DOCUMENTATION

ND OŠ Gorica, šolsko leto 2016/2017

CX colour scheme / space / well-being / colours / colour shades / patterns

AU KAČ, Ema

AA ŽIŽEK, Lea

PP 3320 Velenje, SLO, Goriška cesta 48

PB OŠ Gorica Velenje

PY 2017

TI **HOW COLOUR SCHEME OF SPACE AFFECTS HUMAN WELL-BEING**

DT Research work

NO VI, 30 p., 13 fig., 9 graf., 1 ann., 14 ref.

LA SL

AL sl / en

AB Colours have a very important role in our lives because they have a direct effect on our well-being. They can be calming or agitating. They can encourage us, motivate us for work, stimulate our metabolism or impede us mentally and emotionally. It is crucial which colours we choose for certain rooms of our home. Living area must provide security, intimacy, cosiness and warmth. I have researched what colours are the ones that people like to live in the best, which colours relax them and which do not. I was interested in effect of individual colours on us, which are recommended for specific rooms and how we can make a room more interesting with colours. I have collected data mostly from books and conducted I survey with various age groups. I concluded that most people have their home walls painted white or pastel. When deciding for colour combinations in our home we must not forget which colours express our character the most and which style we prefer because we will live in such an environment that we have created.

KAZALO VSEBINE

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA.....	II
KEY WORDS DOCUMENTATION.....	III
KAZALO VSEBINE.....	IV
KAZALO SLIK.....	V
KAZALO GRAFOV	VI
1 UVOD.....	1
2 PRGLED OBJAV	2
2.1 NA SPLOŠNO O BARVAH.....	2
2.2 NEKAJ O BARVAH V PROSTORU	2
2.3 PSIHOLOŠKI VPLIV BARV	3
2.4 POMEN BARV V PROSTORU	5
2.5 ODTENKI BARV	8
2.6 BARVE ZA POSAMEZEN PROSTOR	11
2.7 NAVIDEZNO SPREMNJENA VELIKOST PROSTORA Z BARVAMI IN VZORCI ..	14
3 METODE.....	17
3.1 REZULTATI	17
4 RAZPRAVA	22
5 POVZETEK	24
6 ZAKLJUČEK.....	25
7 ZAHVALA	26
8 VIRI IN LITERATURA	27
9 PRILOGE	28
9.1 ANKETA.....	28

KAZALO SLIK

Slika 2 Čustva in občutki v različno obarvanih prostorih.....	4
Slika 3 Primer dnevne sobe v živih barvah.....	7
Slika 4 Primer dnevne sobe v umirjenih barvah	7
Slika 5 Človek zmore s prostim očesom zaznati vsaj 2000 različnih odtenkov barv.....	10
Slika 6 Hodnik v svetlih barvah.....	11
Slika 7 Dnevni prostor v živih barvah	12
Slika 8 Kuhinja v rumeno zeleni barvi	12
Slika 9 Kopalnica v umirjeno rumeni barvi.....	13
Slika 10 Spalnica obarvana v nežnih odtenkih	13
Slika 11 Različni načini kako lahko optično spremenimo prostor	15
Slika 12 Vodoravne črte v dnevnem prostoru.....	16
Slika 13 Trikotni vzorci v otroški sobi	16

KAZALO GRAFOV

Graf 1 Spol anketirancev	17
Graf 2 Starostne skupine anketirancev	18
Graf 3 Graf prikazuje v kakšnih barvah so stanovanja anketirancev.....	18
Graf 4 Barve v dnevnih prostorih	19
Graf 5 Število barvnih sten v dnevni sobi.....	19
Graf 6 Barve v spalnih prostorih.....	20
Graf 7 Število obarvanih sten v spalnih prostorih	20
Graf 8 Graf prikazuje v kako obarvanih prostorih se ljudje počutijo najboljše	21
Graf 9 Graf prikazuje v kako obarvanih prostorih se ljudje počutijo slabo.....	21

1 UVOD

Svet okoli nas ni črno-bel. Je lep in pisan in se nam ponuja v množici različnih barv. S človeškim očesom zmoremo razlikovati med najmanj 2000 različnimi barvnimi odtenki. Barve nas lahko pomirjajo ali pa vznemirjajo. Lahko na nas delujejo spodbujevalno, nas motivirajo za delo, pospešujejo metabolizem, ali pa nas mentalno čustveno zavirajo.

Vsak od nas ima lasten spekter priljubljenih barv in barv, ki mu ne odgovarjajo. V našem življenju imajo zelo pomembno vlogo, saj neposredno vplivajo na naše počutje. Zelo pomembno je, katero barvo izberemo za posamezen prostor pri nas doma. Kajti prostor nam predstavlja varnost, domačnost, prijetnost in toplino.

Cilj moje raziskovalne naloge je bil, da raziščem kakšen vpliv imajo posamezne barve na nas ter katera barva je priporočljiva za posamezni prostor. Zanimalo me je, kakšne barve imajo ljudje radi v prostorih, v katerih se največ zadržujejo, katere barve jih spročajo in v kako obarvanih prostorih se počutijo slabo.

HIPOTEZE:

- Večina ljudi ima prostore obarvane z umirjenimi barvami.
- Večina ljudi ima v dnevnih prostorih poleg bele barve vsaj še eno steno obarvano druge barve.
- Pri večini ljudi v spalnih prostorih prevladuje več barv (poleg bele barve) kot v dnevnih prostorih.
- Večina ljudi ima doma vse stene obarvane v beli barvi.
- Večina ljudi se bolje počuti v svetlih umirjeno obarvanih prostorih kot v prostorih, obarvanih z žarečimi barvami.

2 PRGLED OBJAV

2.1 NA SPLOŠNO O BARVAH

Na človekovo dožemanje okolja močno vplivajo barve. So eden najpomembnejših dejavnikov vizualne komunikacije. Na podlagi njih si ustvarimo interpretacije in mnenja. Te nas lahko nad določeno temo, projektom ali izdelkom navdušijo ali nas od njega odbijajo. Vsaka barva oz. barvna kombinacija ima svojo sporočilnost in vzbuja v človeku različne čustvene reakcije. Te so odvisne od izkušenj osebe in njenega mišljenja, zato so različne za vsakega posameznika. (https://sl.wikipedia.org/wiki/Psihologija_barv, 2017)

S pomočjo barv tudi razkrivamo svojo duhovno in kulturno naravnost. Svet okoli sebe lahko z barvami obogatimo, estetsko urejamo in si ga prilagodimo glede na lastne potrebe in želje. (<https://bojanlisjak.wixsite.com/vse-o-barvah>, 2017)

Tople barve so barve sonca, ognja in nam dajejo občutek topline. To so rdeča, rumena in oranžna ter vsi odtenki, ki nastajajo z mešanjem teh barv. Najtoplejša barva nastane z mešanjem rdeče in oranžne. Hladne barve so tiste, ki nam dajejo občutek hladnosti in umirjenosti. To so modra, zelena in vijolična ter vsi odtenki, ki nastanejo z mešanjem teh barv. Najhladnejša barva nastane z mešanjem modre in zelene. (Rudolf, 2010) Nevtralne barve so bela, rjava in bež. (<https://bojanlisjak.wixsite.com/vse-o-barvah>, 2017)

Včasih niso bile barve težko dostopne, danes pa je mogoče ustvariti več milijonov odtenkov. Ravno razvoj tehnologije je omogočil 'nastanek' različnih vrst barv – od temeljnih emulzij do končnih premazov s kovinskim videzom, pa tudi naravi prijazne in magnetne barve. Tudi cena ni drastično velika v primerjavi s preteklostjo. (Božić, 2011)

2.2 NEKAJ O BARVAH V PROSTORU

Prostor človeku zagotavlja varnost, domačnost, prijetnost in toplino. In ravno pri tem imajo barve pomembno vlogo. Z njimi lahko tudi popravimo obliko in prostorske pomanjkljivosti. Izbrane morajo biti skrbno, saj vzbuja v nas različna občutja. Osebni odnos do barve je odvisen od vsakega posameznika in od številnih dejavnikov, kot so značaj, spol, starost,

razpoloženje, moda ... Vsak od nas ima svoj spekter priljubljenosti barv, ki izražajo njegovo osebnost in vplivajo na počutje. (Božić, 2011)

Stanovanje si lahko oblikujemo po svoje. Pisano, romantično, hladno, naravno, lahko uporabimo kombinacijo starega in novega ... (Brauer, 2001)

2.3 PSIHOLOŠKI VPLIV BARV

Vsaka barva ima svojo sporočilno vrednost in vzbuja v posamezniku določene čustvene reakcije. Kljub temu, da ima lahko ena barva na različne ljudi različen učinek in različen pomen, ugotavljajo, da obstajajo neka splošna pravila o vplivu določenih barv na naš um. (<http://svetovalnicakameleon.si/vpliv-barv-na-razpolozenje/>, 2017)

- BELA

Bela barva nam daje občutek mirnosti, osame, očiščevanja, hlada.

- RUMENA

Rumena barva je najsvetlejša med vsemi osnovnimi barvami. Je barva sonca ter izraz bleska in živahnosti. Učinki barve so logika, inteligenca, optimizem, jasnost misli, veselje, poživitev, svetlost.

- ORANŽNA

Oranžna barva je mešanica rdeče in rumene in zato združuje v sebi silnost rdeče in živahnost rumene. Učinki barve so ustvarjalnost, navdušenje, živahnost, poživitev, toplota, zabavnost.

- RDEČA

Rdeča barva je barva ognja in krvi, izraz življenja in moči. Neločljivo je povezana s strastjo, vročino in borbo. Učinki barve so moč, vitalnost, čutnost, udobje, odločnost, toplota, samozavest, prijateljstvo.

- ROZA

Rožnata je barva zabave, igrivosti, pozitivizma, živahnosti, nežnosti, ženskosti.

- VIJOLIČNA

Vijolična barva je mešanica rdeče in modre, zato se nanjo navezujejo predstave sijaja in dostojanstva, ima pa tudi pomirjajoč vpliv. Učinki barve so ustvarjalnost, razmišljanje, umetniški navdih, intuitivnost, zaščitništvo, skrivnostnost, poduhovljenost.

- MODRA

Modra barva je barva globokega ledu, čustveno jo povezujemo s hladno daljino prostora in njegove neskončnosti. Zato modra vpliva na razum. Učinki barve so sprostitvev, očiščenje, hladnost, modrost, spokojnost, čutnost, mir, zaupanje, zvestoba, prilagodljivost.

- ZELENA

Zelena barva je mešanica modre in rumene. Kot barva narave pomeni veselost in mir, zato je tudi simbolično barva upanja. Učinki barve so umirjenost, naravnost, uravnoveženost, skladnost, mirnost, svoboda, zadovoljstvo.

- RJAVA

Rjava barva nam daje občutek opore, ozkosrčnosti, hranljivosti.

- SIVA

Siva barva nam daje občutek samostojnosti, neodvisnosti, osamljenosti.

- ČRNA

Črna barva nam daje občutek zaprtosti, včasih pa tudi mračnosti, prestiža.

(<https://bojanlisjak.wixsite.com/vse-o-barvah/psiholoski-pomen-barv>, 2017)

Slika 1 Čustva in občutki v različno obarvanih prostorih

(Vir: lastna fotografija)

2.4 POMEN BARV V PROSTORU

Z barvo lahko pričaramo posebno vzdušje ter z njo poudarjamo ali prikrivamo dejansko velikost prostora. Izbira toplih barv navidezno zmanjšuje dejansko velikost prostora ter zbližuje elemente v prostoru, medtem ko hladne barve navidezno povečujejo prostor ter elemente oddaljujejo.

Predno pa izberemo barvo za posamezni prostor, je dobro vedeti, kaj bomo v tem prostoru počeli ter katera čustva in občutke naj sprošča. Vedeti moramo tudi, kakšna je naravna svetloba prostora in kako bo opremljen.

(<http://www.jub.si/notranje-barve-dekorativa/barvna-teorija/psihologija-barv-barve-v-prostoru>, 2017)

- BELA

Bela barva je v večini primerov najprimernejša in hkrati tudi najpogosteje uporabljena barva ozadja. Primerna je za vse prostore, je pa priporočljivo, da bele stene popestrimo s slikami in rastlinami, saj preveč bele deluje sterilno in preveč spominja na bolnišnice.

- RUMENA

Rumena barva se najbolje obnese v kuhinjah z jedilnico, dnevnih sobah ter prostorih za rekreacijo. Priporočljiva je v prostorih, v katerih se veliko učimo, študiramo ali smo kako drugače umsko aktivni (prispeva h koncentraciji). Ni primerna za spalnice, saj ohranja budnost. Prostor poživlji, posvetli, naredi ga toplega in sončnega. Ker je zelo močna barva, naj se uporablja le za dodatke in manjše površine. Če pa se že uporablja na večjih površinah, naj prevladujejo svetlejši odtenki rumene.

- ORANŽNA

Oranžna barva je najprimernejša za dnevne sobe, kuhinje z jedilnico, prostore za rekreacijo. Ni primerna za pisarne in druge delovne sobe, spalnice in druge prostore za sprostitev in počitek, saj nam ne da spati. Prostor naredi topel, daje občutek opore in prijateljstva, sprošča.

- RDEČA

Rdeča barva je najprimernejša za jedilnice, saj spodbuja živahnost in družabnost ter vpliva na tek (ker spodbuja apetit in povečuje željo po hrani, se pogosto uporablja v restavracijah). Doma za hodnike in kuhinjo, v vrtcih za otroške igralnice, v šolah za telovadnice. Enostavno poživlja,

zato je primerna za prostore za večjo telesno aktivnost. Prostor bogati, a ga navidez zmanjša. Ni primerna za študijske sobe, delavnice, šolske razrede, pisarne, čakalnice v bolnicah ... Prav tako ni primerna za prostore, v katerih pričakujemo počitek oz. sprostitev (npr. spalnice).

- ROZA

Roza barva je primerna za skoraj vse prostore. Najprimernejša je za spalnice, saj nas pomirja in nam omogoča, da se lažje sprostimo in odpočijemo. Primerna je tudi za jedilnice, igralnice in otroške spalnice.

- VIJOLIČNA

Vijolična barva je primerna za spalnice, kopalnice in prostore, v katerih se sproščamo, meditiramo. Uporablja naj se za dodatke in manjše površine, saj prinaša umiritev in duševno ravnotežje.

- MODRA

Modra barva je primerna za spalnice, kopalnice, delovne sobe ... skratka za prostore, ki so namenjeni sprostitvi. Ni primerna za jedilnice, prostore za zabavo, rekreacijo, kletne prostore ...

- ZELENA

Zelena barva je najprimernejša za dnevne sobe in spalnice, delovne prostore, v katerih sta živčnost in stres vsakodnevni pojav, kjer je prisotna napetost, saj umirja in ohlaja. Ni primerna v telovadnicah in hladnih prostorih.

- RJAVA

Rjava barva je najbolj primerna za dnevne sobe.

- SIVA

Siva barva v prostoru deluje prazno in neopazno. Primerna je le za popestritev manjših detajlov.

- ČRNA

Črna barva v stanovanju deluje mračno in dušeče, zato je potrebno biti previden pri uporabi. Primerna je za nekatere dodatke in za popestritev manjših površin.

(<https://bojanlisjak.wixsite.com/vse-o-barvah/pomen-barv-v-prostoru>, 2017)

Slika 2 Primer dnevene sobe v živih barvah

(Vir: <https://www.pinterest.com/pin/264375440595609758/>, 2017)

Slika 3 Primer dnevene sobe v umirjenih barvah

(Vir: <https://www.pinterest.com/pin/179581103870483457/>, 2017)

2.5 ODTENKI BARV

Barve se nam ponujajo v nešteti različnih oblikah, pojavih. Človek zmore s prostim očesom zaznati vsaj 2000 različnih odtenkov barv. In tudi ti barvni odtenki se nam prej prikazujejo v različnih oblikah in zvezah. (Atkinson2014)

Nikoli ne vidimo ene same osamljene barve, četudi jo hočemo namenoma izolirati. Vsaka je v svojem barvnem tonu, svetlosti in nasičenosti bolj ali manj pod vplivom barv, ki jo obdajajo, ali tistih, ki tvorijo njeno ozadje:

- Svetlost: barva na temnem ozadju se dozdeva svetlejša, na svetlejšem pa temnejša,
- Barvni ton: modrozeleno je na zelenem ozadju videti bolj modro, na modrem ozadju pa bolj zelena,
- Nasičenost: vsaka barva je na sivkastem ozadju videti čista, če pa je ozadje čista barva, je videti sivkasta.

(<https://bojanlisjak.wixsite.com/vse-o-barvah>, 2017)

Od temperamenta je odvisno, ali lahko živimo z močnejšimi barvami. Ekstravertirani ljudje se izrekajo za žarečo rdečo barvo, vendar lahko živahne barve koristijo tudi flegmatikom. V vseh primerih je pomembno doziranje. Barve lahko pisano pomešamo ali pustimo, da prevladuje en sam odtenek. Prevladujočo barvo lahko izrabimo do konca, ji dodamo sosednje odtenke ali obnjo postavimo kontrastno barvo. (Brauer, 2001)

- RUMENA

Rumena barva ima veliko različnih odtenkov. Motna rumena (umirjanje, razmišljanje), živa rumena (živahnost, drznost), olivna zelena (mračnost razpoloženja), citron rumena (budnost, čilost, izpopolnjevanje).

- ORANŽNA

V prostorih uporabljamo večinoma mandarina ali breskev odtenek oranžne barve, poznamo pa še druge npr. opeka.

- RDEČA

Tudi rdeča barva ima veliko odtenkov, kot so temno rdeča (tekmovalnost, načelnost), škrlatna (živahnost, nastanovitnost, sovražnost), magenta (trdnost, uspešnost, samozavest), oranžno-rdeča (čutnost, impulzivnost).

- ROZA

Roza barva ima veliko nežnih odtenkov, kot so malina, jagoda, orhideja, sladkorna pena.

- VIJOLIČNA

Pri vijolični barvi sta najbolj poznana odtenka lila (potrpežljivost, trpljenje) in purpur (barva kraljev, ošabnost in ceremonialnost).

- MODRA

Odenki modre barve so azurna oz. nebesno modra (plemenitost, ekstrovertiranost), ledeno modra (estetika, tradicionalnost), pastelno modra (nežna, sentimentalnost), mornarsko modra (zvestoba, zanesljivost, zaupanje), temno modra (vrednote, pripadnost), indigo oz. ultramarin (altruizem, naklonjenost).

- ZELENA

Odenki zelene barve so majsko zelena oz. sveža zelenkastorumena (poštenost, previdnost, duhovnost), smaragdno zelena (moč, bogastvo, energičnost, čustvenost), olivno zelena (šibkost, motnost, izmikanje), jabolčno zelena (prelahkotnost, pretirano čustvovanje), pastelna zelena (prefinjenost, neizpostavljenost), morska zelena (nevoščljivost, zvičajnost), modrikasto pastelno zelena (budnost, pozornost, vztrajnost, upornost).

- RJAVA

Pri rjavi barvi poznamo odtenek svetlo rjave (sožitje, materialne dobrine) in temno rjave (jasna presoja, pikolovstvo, sebičnost), ter bež barva (asociira na zlato), rdeče rjava (umirjenost, pasivnost, sprejemanje, odnos do telesa), kostanjevo rjava (načrtnost, upornost, globina moč).

- SIVA

Siva barva je lahko v odtenku betona, granita, marmorja, lahko je tudi srebrno siva, svinčeno bela, mineralno siva.

(<https://bojanlisjak.wixsite.com/vse-o-barvah/odtenki-barv>, 2017)

Slika 4 Človek zmore s prostim očesom zaznati vsaj 2000 različnih odtenkov barv.

(<http://www.inpos.si/kontakt/storitve/mesalnica-barv-zmesamo/>, 2017)

2.6 BARVE ZA POSAMEZEN PROSTOR

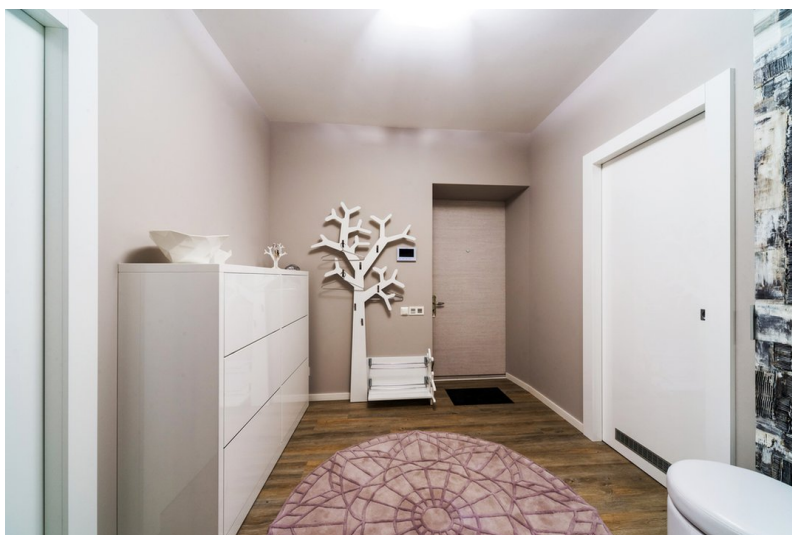
Vsak od nas ima svoj spekter priljubljenih barv, ki izražajo njegovo osebnost in vplivajo na počutje. Doživljanje barv je tako odvisno od naše naklonjenosti do posameznih barv, vrste in intenzivnosti svetlobe (dnevna ali umetna svetloba, intenziteta osvetljenosti prostora), biološkega ritma (barve zjutraj doživljamo drugače kot zvečer) in mnogega drugega.

(<http://www.jub.si/notranje-barve-dekorativa/barvna-teorija>, 2017)

Na podlagi priljubljenosti barv se človek odloči, kako obarvani prostor si želi. Vendar vse barve niso primerne za vsak prostor. Večina ljudi ima doma rada umirjene barve. Naravni toni prinašajo mir in harmonijo. Odtenci iste barve lahko pripeljejo tudi do enoličnosti. Proti temu pomagajo barvno sveži okrasni poudarki, kot so slike, cvetje ali dodatki, ki se vedno lahko zamenjajo. (Brauer, 2011)

Na spodnjih slikah so predstavljeni primeri, katere barve so priporočljive za posamezen prostor.

Na hodniku je v večini primerov premalo svetlobe. Zato so tukaj dobrodošle svetle barve, kot so rumena, rumeno bela, bež ali bela.

Slika 5 Hodnik v svetlih barvah

(Vir: <http://micna.slovenskenovice.si>, 2017)

Dnevna soba brez težav prenese tudi močnejše odtenke rdeče ali oranžne. Vendar pazimo, da te močne barve ne prevladujejo, sicer postane ozračje prostora nemirno. Žive barve krotimo z mirnejšimi, pastelnimi odtenki.

Slika 6 Dnevni prostor v živih barvah

(Vir: <http://micna.slovenskenovice.si>, 2017)

Kuhinja je prostor akcije. Vendar pazimo; v tem prostoru vlada ogenj (saj je v njem štedilnik), ki nikakor ne prenese še dodatnih močnih rdečih odtenkov (npr. ploščic). Močno energijo ognja bomo, ne da bi jo pretirano izničili, pomirili z rumeno barvo. Ta barva je optimistična, usmerjena k ustvarjalnosti in intelektualnemu delu. Zato jo lahko mirno spustimo tudi v našo jedilnico.

Slika 7 Kuhinja v rumeno zeleni barvi

(Vir: <http://micna.slovenskenovice.si>, 2017)

Kopalnica je prostor, kjer naj prevladujeta mir in sproščenost. Zelo dobrodošli sta pomirjujoča zelena in sproščujoča modra barva. Pastelne modre, zelene lahko tudi rumene ploščice, mila in brisače močnejših barv in raj miru v stanovanju je tu.

Slika 8 Kopalnica v umirjeno rumeni barvi

(Vir: <http://micna.slovenskenovice.si>, 2017)

Spalnica je prostor, kjer počivamo. Zato naj tu kraljujeta nežna zelena ali modra. Za kanček ognja pa lahko dodamo nekaj močnih rdečih dodatkov.

Slika 9 Spalnica obarvana v nežnih odtenkih

(<http://micna.slovenskenovice.si>)

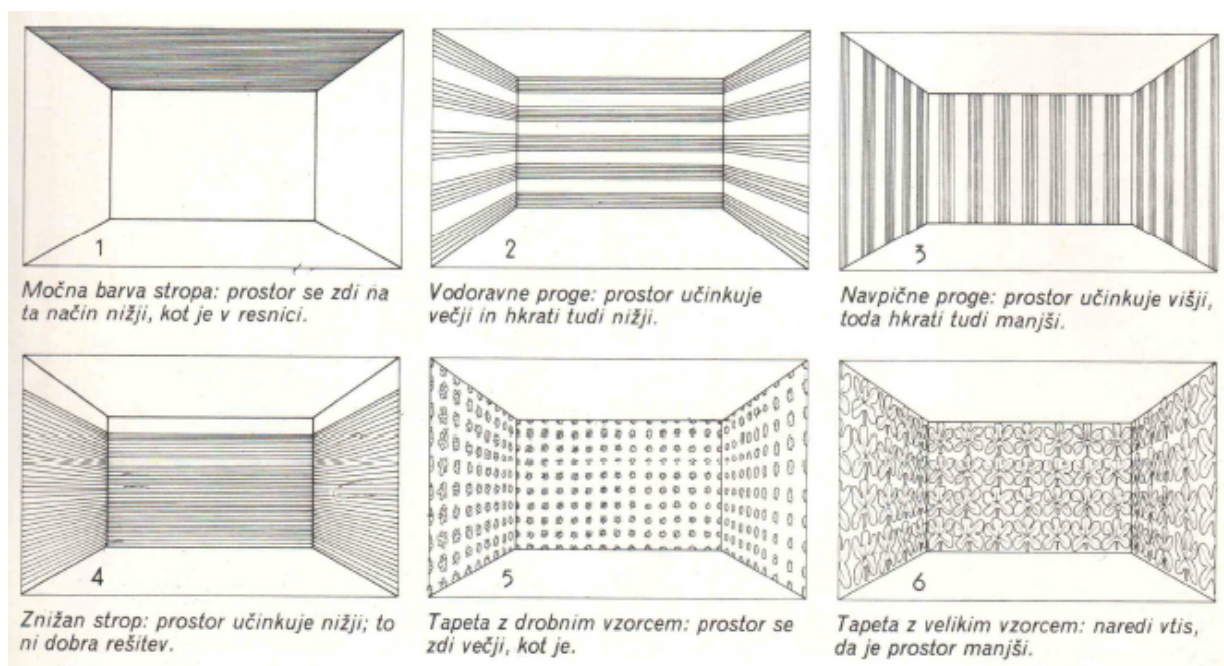
(<http://www.soncne-barve.si/slo/dodatne-informacije/barve-in-njihov-vpliv-na-prostor/vpliv-barv-na-pocutje>, 2017)

2.7 NAVIDEZNO SPREMENJENA VELIKOST PROSTORA Z BARVAMI IN VZORCI

Z barvo lahko pričaramo posebno vzdušje ter z njo poudarjamo ali prikrivamo dejansko velikost prostora. Če uporabimo bolj tople barve z velikimi vzorci in kombinacijo različnih materialov, te lahko navidezno zmanjšujejo dejansko velikost prostora in ga napravijo bolj intimnega. Prav tako lahko zbližuje elemente v prostoru. Hladne barve povečujejo prostor in elemente oddaljujejo. Lahko pa delujejo tudi bolj čisto. Različne kombinacije vzbujajo v nas različna čustva (mir, energijo, dobrodošlico, naklonjenost, romantiko ...) in ravno naš okus določa, katere kombinacije barve lahko uspešno prikrijejo reči, ki nas motijo, da jih naredimo neopazne, druge pa poudarjene. Ta učinek lahko dosežemo z dodatnimi pripomočki, kot so čopiči, tapete in blago. (Božić, 2011)

Vzorci so pomembna sestavina urejanja vsakega doma, saj zvišujejo raven kvalitetno oblikovanega prostora in ga dopolnjujejo. Prav tako lahko z njimi pričaramo nek pridih preteklega oblikovalskega obdobja. Vzorce lahko ustvarimo sami z različnimi poslikavami, kombiniranjem barv ali preprosto uporabimo že izdelane vzorce v obliki tapet. Velja pravilo, da večje prostore oblečemo z velikimi vzorci, v manjših prostorih pa morajo prevladovati mali vzorci. Paziti moramo, da med seboj ne kombiniramo enako velikih vzorcev, vendar pa morajo biti obvezno sovpadajoči po barvah, tematiki, motivih in teksturi. Pri opremljanju prostorov z različnimi vzorci moramo le te preveriti z gledanjem z daljše razdalje. Pri izbiranju zaves pazimo, da so osvetljene s hrbtne strani, kakor bodo, ko bodo visele na svojem mestu. Blago nagrbančimo tako, kot bodo zaves nameščene. Zgrbančeno blago ima lahko čisto drugačen videz kot ravno. (Božić, 2011)

Učinek obarvanosti prostora je odvisen od različnih svetlobnih izvorov. Ker je težko spremeniti arhitekturne podrobnosti prostora, lahko s premišljeno uporabo barv in svetlobe osvetlimo, oziroma zatemnimo področja v stanovanju, za katera dosežemo nek namen. Pri načrtovanju barvne kombinacije posameznega prostora vedno upoštevamo tako naravni kot umetni vir svetlobe. Oba se morata uskladiti tudi z notranjo opremo in oblikovanjem prostora. Barve nam tako ponujajo nešteto možnosti, saj z njimi različne prostore povežemo v harmonijo, kar je za lokacijo, kjer človek preživi večino časa, zelo pomembno. (Božić, 2011)

Slika 10 Različni načini, kako lahko optično spremenimo prostor

(Vir: Božić, 2011)

- 1 Močna barva stropa: prostor se zdi na ta način nižji, kot je v resnici.
- 2 Vodoravne proge: prostor učinkuje večji in hkrati tudi nižji.
- 3 Navpične proge: prostor učinkuje višji toda hkrati tudi manjši.
- 4 Znižan strop: prostor učinkuje nižji; to ni dobra rešitev.
- 5 Tapeta z drobnim vzorcem: prostor se zdi večji, kot je.
- 6 Tapeta z velikim vzorcem: naredi vtis, da je prostor manjši.

Slika 11 Vodravne črte v dnevnem prostoru

(Vir: <http://www.ambientdizajn.si/ideje-za-dom/crte-na-steni-ali-tekstilu-pozivijo-dnevno-so>, 2017)

Slika 12 Trikotni vzorci v otroški sobi

(Vir: <http://homeklondike.site/2014/01/15/magical-childrens-rooms/>, 2017)

3 METODE

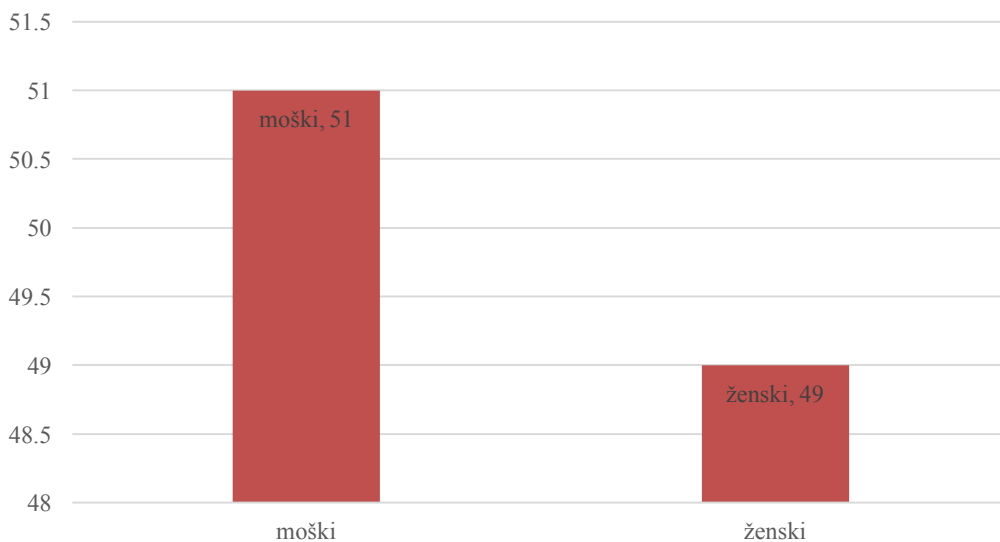
Pri raziskovalni nalogi sem si poleg teorije iz knjig, pomagala tudi z zbiranjem podatkov z anketo. Anketo sem razdelila med 100 ljudi. Anketa je bila razdeljena na pet starostnih skupin, saj sem želela dobiti čim bolj raznolike podatke. Zanimalo me je, ali ima večina ljudi doma prostore obarvane v svetlih barvah in ali imajo vse stene obarvane v beli ali katero tudi v drugi barvi. Katere barve prevladujejo v dnevnih in katere v spalnih prostorih? Z rezultati ankete sem na koncu lahko preverila tudi pet hipotez, ki sem jih zastavila na začetku raziskovalne naloge.

3.1 REZULTATI

Rezultate sem prikazala z grafi, ki so vidni spodaj. Pri vsakem od grafov je napisana tudi razlaga, kaj graf prikazuje.

1. Graf: Spol

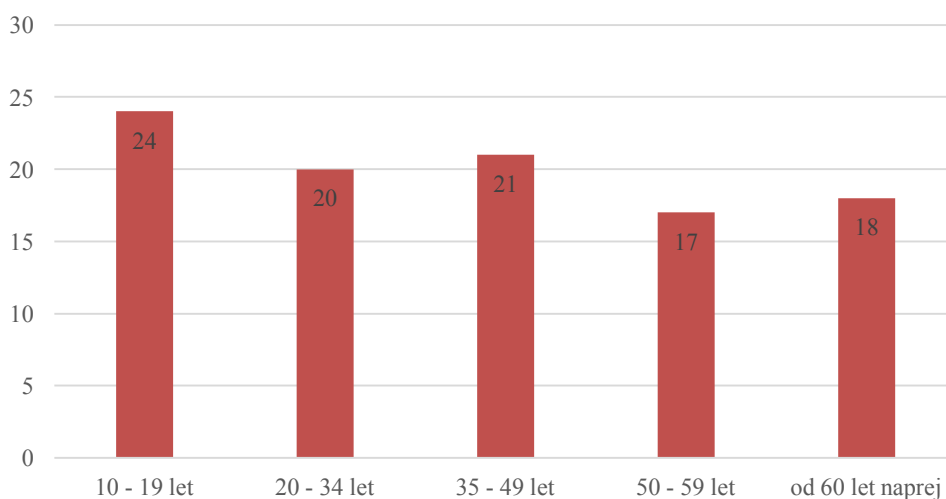
Spodnji graf prikazuje, koliko oseb moškega in ženskega spola je sodelovalo v anketi.

Graf 1 Spol anketirancev

2. Graf: Starostne skupine

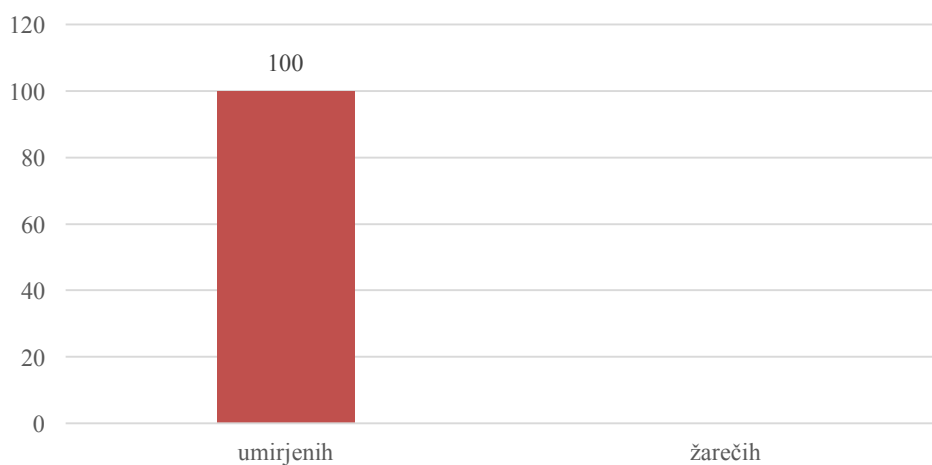
Spodnji graf prikazuje, koliko oseb iz posamezne starostne skupine je reševalo anketo. Anketa je bila razdeljena na 5 različnih starostnih skupin. Ankete sem razdelila na približno enako število v vsako starostno skupino.

Graf 2 Starostne skupine anketirancev

3. Graf: V kakšnih barvah je vaše stanovanje?

Spodnji graf prikazuje, ali imajo ljudje stanovanje večinoma v umerjenih (pastelne barve, bela, rumena ...) ali žarečih barvah (močne barve, rdeča ...). In kot lahko vidimo, so vsi anketiranci obkrožili, da živijo v umirjenih barvah.

Graf 3 Graf prikazuje v kakšnih barvah so stanovanja anketirancev

4. Graf: Kakšne barve sten prevladujejo v dnevni sobi, kuhinji, jedilnici)?

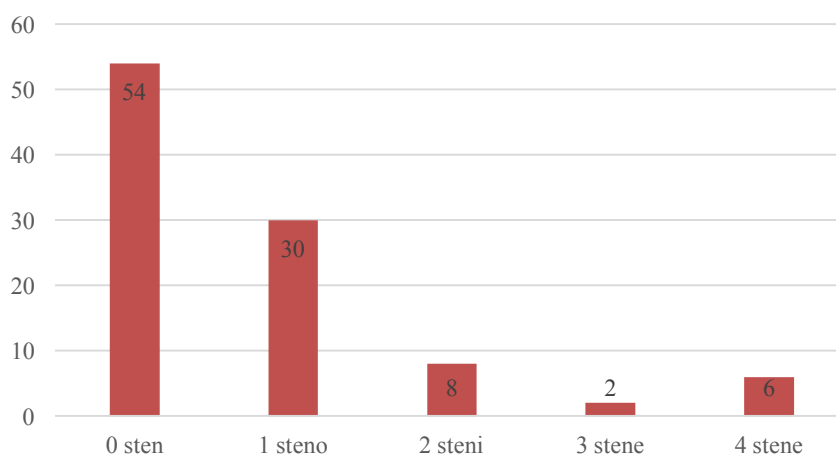
Iz grafa je razvidno, da ima kar 89 % ljudi v dnevni sobi stene obarvane belo. Rumene stene ima 5 % anketirancev, oranžne pa 4 %. Le 1 % ima stene obarvane v rjavi barvi, 1 % od vseh pa je obkrožil drugo. Drugih barv ljudje v dnevni sobi nimajo.

Graf 4 Barve v dnevni sobi

5. Graf: Koliko sten imate v dnevni sobi obarvanih z drugo barvo kot belo?

Iz spodnjega grafa vidimo, da ima 54 % anketirancev v dnevni sobi vse stene bele barve. 30 % jih ima eno steno druge barve. 8 % ima dve steni, 6 % štiri stene in 2 % tri stene.

Graf 5 Število barvnih sten v dnevni sobi

6. Graf: Kakšne barve sten prevladujejo v spalnih prostorih (spalnica, otroška soba)?

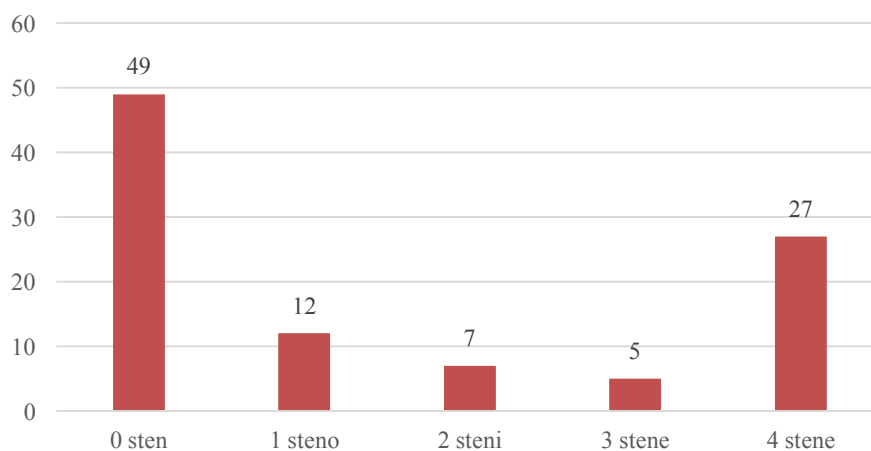
Iz grafa je razvidno, da ima 71 % ljudi, v spalnih prostorih stene obarvane belo, kar je manj kot v dnevnikih. Modre in oranžne stene ima 6 %, 4 % ljudi so obkrožili rumene in drugo, 3 % imajo zeleno in rjavo. Le 2 % vseh ima vijolične stene, 1 % pa sive. Nihče od njih nima prostora obarvanega z žarečo rdečo barvo.

Graf 6 Barve v spalnih prostorih

7. Graf: Koliko sten imate v spalnih prostorih obarvanih z drugo barvo kot belo?

Iz spodnjega grafa vidimo, da ima 49 % v spalnih prostorih štiri stene bele barve. Kar 27 % jih ima štiri stene v drugi barvi. 12 % jih ima samo eno steno druge barve, 7 % ima dve steni in 5 % jih ima tri stene druge barve.

Graf 7 Število obarvanih sten v spalnih prostorih

8. Graf: V kako obarvanem prostoru se počutite najbolje?

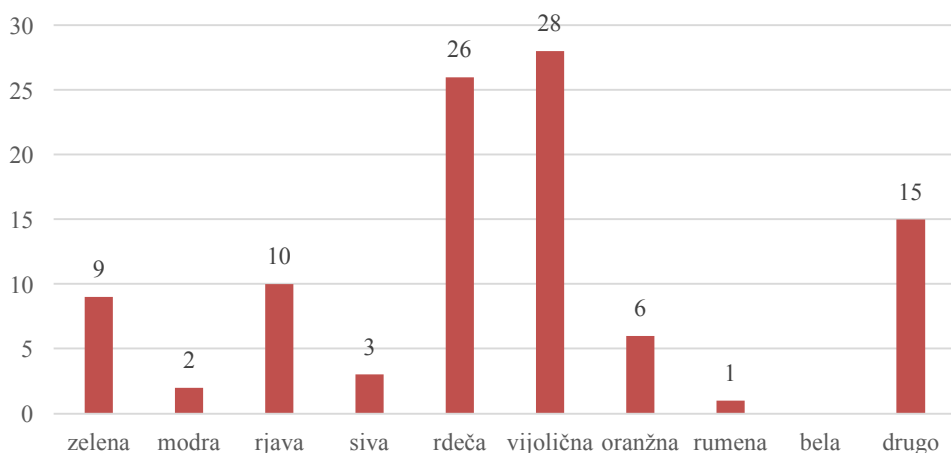
Več kot polovica (61 %) ljudi se najbolje počuti kar v beli barvi. Sledi 14 % ljudi, ki se dobro počutijo v rumeni, 8 % se dobro počuti v modri, 5 % v zeleni, oranžni ali pa neki drugi barvi, ki ni bila med ponujenimi možnostmi. Le 1 % pa se dobro počuti v sivi ali vijolični barvi.

Graf 8 Graf prikazuje v kako obarvanih prostorih se ljudje počutijo najbolje

9. Graf: V kako obarvanem prostoru se počutite najboljše?

Četrtnina 28 % anketirancev se slabo počuti v vijolični, 26 % pa v rdeči barvi. V neki drugi barvi, ki je ni bilo med izbirami, se slabo počuti 15 %. Sledi 10 %, ki se slabo počutijo v rjavi, 9 %, ki se slabo počutijo v zeleni, 6 % v oranžni in 3 % v sivi. V modri se slabo počuti 2 % ljudi, v rumeni pa le 1 %. Nihče od njih pa se ne počuti slabo v beli barvi.

Graf 9 Graf prikazuje, v kako obarvanih prostorih se ljudje počutijo slabo

4 RAZPRAVA

Z raziskovalno nalogo sem želela raziskati, kako barvna zasnova prostora vpliva na počutje človeka. V prvem, teoretičnem delu sem s pomočjo literature in virov raziskala, kaj posamezna barva pomeni in kakšen vpliv ima. V drugem, raziskovalnem delu, pa sem s pomočjo ankete prišla do ugotovitev, da imajo vsi anketiranci stanovanja obarvana v svetlih barvah, saj se v teh barvah počutijo umirjeno in sproščeno.

V dnevnih prostorih jih ima večina stene obarvane bele barve – kar 89 % anketirancev. 5 % ima dnevne prostore v rumeni barvi in 4 % v oranžni barvi. 1 % jih ima dnevne prostore v rjavi barvi, ostali pa v drugih barvah. 54 % anketirancev ima v dnevnih prostorih vse štiri stene bele. V primerih, da imajo poleg bele barve še kakšno drugo barvo, jih ima 30 % vsaj eno steno druge barve, 8 % dve steni, 6 % jih ima vse štiri stene in samo 2 % tri stene.

Prav tako imajo spalne prostore v večini bele barve, kar 71 %. 6 % jih ima oranžne in modre barve, 4 % rumene, 3 % zelene ali rjave barve, 2 % vijolične in 1 % sive barve. Ostali 4 % anketirancev pa druge barve. Vendar pa ima več anketirancev spalne prostore še v drugih barvah kot dnevne prostore. Kar 27 % jih ima vse štiri stene v drugi barvi kot beli, 12 % eno steno, 7 % dve steni in 5 % tri stene.

Zanimalo me je tudi, kako obarvane prostore imajo ljudje radi in kakšnih ne, oz. v kakšnih prostorih se počutijo sproščeno in v kakšnih slabo. Ugotovila sem, da jih ima večina najraje kar belo barvo, nekaj pa tudi rumeno ali modro. Slabo pa se počutijo v prostorih z živimi barvami, kot sta vijolična ali rdeča.

Z rezultati ankete sem lahko hipoteze, ki sem si jih postavila na začetku, ovrgla ali potrdila.

Hipoteze sem preverila s pomočjo ankete.

1. Hipoteza: Večina ljudi ima prostore obarvane v umirjenih barvah.
Ugotovitev: Hipoteza je pravilna. Ne le večina, kar vsi anketiranci imajo rajši prostore obarvane v umirjenih barvah.
2. Hipoteza: Večina ljudi ima v dnevnih prostorih poleg bele barve vsaj še eno steno obarvano z drugo barvo.

Ugotovitev: Hipoteza ni pravilna. Dobra polovica anketirancev ima vse štiri stene bele barve, slaba tretjina pa jih ima vsaj še eno steno druge barve. Nekaj jih ima tudi dve in štiri stene, najmanj pa jih ima tri stene.

3. Hipoteza: Pri večini ljudi v spalnih prostorih prevladuje več barv (poleg bele barve) kot v dnevnih prostorih.

Ugotovitev: Hipoteza je pravilna. Rezultati ankete so pokazali, da je res. Pri anketirancih v spalnih prostorih prevladuje več barv kot v dnevnih. Prav tako imajo več sten obarvanih z drugo barvo, kot v dnevnih prostorih. Največ jih uporabi modro, oranžno ali rumeno.

4. Hipoteza: Večina ljudi ima doma vse stene obarvane v beli barvi.

Ugotovitev: Hipoteza je pravilna. Več kot polovica anketirancev je odgovorila, da imajo doma vse stene obarvane bele barve.

5. Hipoteza: Večina ljudi se bolje počuti v svetlih, umirjeno obarvanih prostorih, kot v prostorih, obarvanih z žarečimi barvami.

Ugotovitev: Hipoteza je pravila. Večina ljudi ima prostore najraje obarvane kar v beli barvi, nekaj pa se jih dobro počuti tudi v umirjeno rumeni barvi. Rumena je umirjena barva, barva sonca. Večina ne mara vijolične ali rdeče barve. Predvsem rdeča je agresivna barva, barva ognja.

5 POVZETEK

Barve so vse okoli nas. So sestavni del našega življenja in ravno zato ni nič nenavadnega, da lahko vplivajo na različna področja našega življenja. Večina izmed nas se njihovega vpliva pogosto sploh ne zaveda, nekateri pa ga s pridom uporabljajo.

V raziskovalni nalogi sem izvedela, da barve neposredno vplivajo na naše počutje. V vsakem prostoru se mora človek počutiti varno, domače, prijetno, zato moramo barve skrbno izbrati. Poleg barv so pomembni tudi drugi dejavniki, kot so oblika prostora, naravna svetloba in način opremljanja prostora.

Na hodniku so priporočljive svetle barve, saj je tam malo naravne svetlobe. V dnevni sobi lahko uporabimo tudi močnejše barve kot so rdeča ali oranžna, a moramo paziti, da ne prevladajo. Dodati moramo pastelne barve, da ozračje ni preveč nemirno. V kuhinji je priporočljiva nežna rumena barva, ki je optimistična, usmerjena k ustvarjalnosti in intelektualnemu delu. V kopalnici mora prevladovati sproščeno vzdušje, zato je dobro, da so tukaj umirjeni odtenki zelene ali modre barve. Z dodatki močne barve pa jo lahko malo popestrimo. Tudi v spalnici mora biti umirjeno. Uporabljati moramo nežne barve, z močnejšimi pa lahko le popestrimo sobo.

Z vzorci in črtami lahko prostor popestrimo ter ga navidezno pomanjšamo ali povečamo. Naredimo višjega ali pa nižjega in širšega. Ta učinek lahko pridobimo tudi z barvami. Tople barve zmanjšujejo prostor in vsi elementi izgledajo bolj povezani, hladne pa ga povečujejo in elementi v njem se zdijo bolj oddaljeni.

Večina ima v prostorih raje umirjene barve kot pa močne, žerače. Z njimi dobimo občutek toplote, veselja, sreče, prijateljstva, samozavesti.

6 ZAKLJUČEK

Na vsakem koraku našega življenja se srečamo z barvami. Ponavadi se sploh ne zavedamo kako lahko barve vplivajo na naše počutje. Vsaka barva ima svoj pomen in z izbiro barve lahko pokažemo naše počutje.

Rezultati v moji raziskovalni nalogi so pokazali, da ima večina ljudi doma stene obarvane v beli barvi. Če uporabijo katero drugo barvo, pa jo navadno uporabijo v spalnici ali otroški sobi in je ta nežna, umirjena. Večina ima v prostorih raje umirjene barve kot pa močne, žareče. Te barve in odtenki nam dajejo občutek veselja, svetlosti, toplote.

Cilji moje naloge so bili, da raziščem, kako posamezna barva vpliva na človekovo počutje ter katera barva je priporočljiva za posamezen prostor.

7 ZAHVALA

Za pomoč in usmerjanje pri raziskovanju se zahvaljujem mentorici Lei Žižek. Zahvaljujem se tudi vsem, ki so z resničnimi in premišljenimi odgovori rešili mojo anketo in mi tako pomagali pri zbiranju podatkov. Prav tako se zahvaljujem profesorici Vesni Penec za jezikovni pregled izvlečka v slovenščini, Tini Felicijan za jezikovni pregled naloge in Doris Bezjak za prevod izvlečka v angleški jezik. Zahvaljujem se tudi svoji družini za moralno podporo med opravljanjem raziskovalne naloge.

8 VIRI IN LITERATURA

- Rudolf, J. 2010. Likovni blok: zbir likovnega znanja za višje razrede osnovne šole. Millennium, Ljubljana.
- Brauer, S. 2001. Velika knjiga o urejanju stanovanja: kako lahko vse prostore lepo uredimo in kar najbolj izrabimo. Mladinska knjiga, Ljubljana.
- Atkinson, W. W. 2014. Človekova aura. Atelje Doria, Ljubljana.
- Wikipedia. Psihologija barv.
https://sl.wikipedia.org/wiki/Psihologija_barv (9. 1. 2017)
- Lisjak, B. Vse o barvah.
<https://bojanlisjak.wixsite.com/vse-o-barvah> (11. 1. 2017)
- Svetovalnica kamelon.
<http://svetovalnicakameleon.si/vpliv-barv-na-razpolozenje/> (11.1. 2017)
- Jub. Psihologija barv in barve v prostoru. <http://www.jub.si/notranje-barve-dekorativa/barvna-teorija/psihologija-barv-barve-v-prostoru> (11.11. 2017)
- Helios. Vpliv barv na počutje.
<http://www.soncne-barve.si/slo/dodatne-informacije/barve-in-njihov-vpliv-na-prostor/vpliv-barv-na-pocutje> (11.1.2017)
- Pinterest.
<https://www.pinterest.com/pin/264375440595609758/> (18. 1. 2017)
- Pinterest.
<https://www.pinterest.com/pin/179581103870483457/> (18.1.2017)
- Inpos. Mešalnica barv.
<http://www.inpos.si/kontakt/storitve/mesalnica-barv-zmesamo/> (18. 1. 2017)
- Mična. Uživanje doma.
<http://micna.slovenskenovice.si/uzivanje-doma/> (18. 1. 2017)
- Ambientdizajn. Črte na steni ali tekstilu poživijo dnevno sobo.
<http://www.ambientdizajn.si/ideje-za-dom/crte-na-steni-ali-tekstilu-pozivijo-dnevno-so> (18. 1. 2017)
- Home klondike. Magical children rooms.
<http://homeklondike.site/2014/01/15/magical-childrens-rooms/> (18. 1. 2017)

9 PRILOGE

9.1 ANKETA

ANKETNI VPRAŠALNIK

Sem Ema Kač, osmošolka na OŠ Gorica. Pripravljam raziskovalno nalogo z naslovom KAKO BARVNA ZASNOVA PROSTORA VPLIVA NA ČLOVEKOVO POČUTJE.

Prosim vas, da mi z resničnimi in premišljenimi odgovori pomagate zbrati podatke, ki jih potrebujem. Preden na vprašanja odgovorite, jih natančno preberite. Odgovarjate tako, da obkrožite črko pred ustreznim odgovorom ali zapišete odgovor na označeni črti.

Anketni vprašalnik je anonimen, vsi podatki bodo uporabljeni izključno za raziskovalno nalogo.

Za vaše sodelovanje se vam prijazno zahvaljujem.

1. Spol:
 - a) moški
 - b) ženski

2. Starost:
 - a) 10 – 19 let
 - b) 20 – 34 let
 - c) 35 – 49 let
 - d) 50 – 59 let
 - e) od 60 let naprej

3. V kakšnih odtenkih barv je vaše stanovanje?
 - a) umirjenih
 - b) žarečih

4. Katere barve sten prevladujejo v dnevnih prostorih (dnevna soba, kuhinja, jedilnica)?
- a) zelena
 - b) modra
 - c) rjava
 - d) siva
 - e) rdeča
 - f) vijolična
 - g) oranžna
 - h) rumena
 - i) bela
 - j) drugo (zapišite): _____
5. Če ste v prejšnjem vprašanju izbrali katero od zgornjih barv (razen bela), koliko sten imate obarvanih s to barvo?
- a) 1 stena
 - b) 2 steni
 - c) 3 stene
 - d) 4 stene
6. Katere barve sten prevladujejo v spalnih prostorih (spalnica, otroška soba)?
- a) zelena
 - b) modra
 - c) rjava
 - d) siva
 - e) rdeča
 - f) vijolična
 - g) oranžna
 - h) rumena
 - i) bela
 - j) drugo (zapišite): _____

7. Če ste v prejšnjem vprašanju izbrali katero od zgornjih barv (razen bela), koliko sten imate obarvanih s to barvo?
- a) 1 stena
 - b) 2 steni
 - c) 3 stene
 - d) 4 stene
8. V kako obarvanem prostoru se počutite najbolje?
- a) zelena
 - b) modra
 - c) rjava
 - d) siva
 - e) rdeča
 - f) vijolična
 - g) oranžna
 - h) rumena
 - i) bela
 - j) drugo (zapišite): _____
9. V kako obarvanem prostoru se počutite slabo?
- a) zelena
 - b) modra
 - c) rjava
 - d) siva
 - e) rdeča
 - f) vijolična
 - g) oranžna
 - h) rumena
 - i) bela
 - j) drugo (zapišite): _____